

УДК 378.014.54

СТЕЖКО Ю.Г.

Київський національний університет технологій та дизайну

## ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За *мету* нашого статейного дослідження маємо концептуалізацію визначальних чинників інноваційного розвитку, наповнення їх конкретним змістом, висвітлення багатофакторності освітнього менеджменту, взаємообумовленості економічних, соціальних, педагогічних чинників у реформуванні вищої освіти, окреслення шляхів забезпечення ефективності організаційно-економічного управління за сучасної бюджетної архітекτονіки.

Основними *методами* дослідження є статистичний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду реформування системи освіти, методи аналогії, єдності історичного та логічного, сходження від абстрактного до конкретного у заломленні на вітчизняні та закордонні соціальні, економічні та педагогічні науково-практичні здобутки.

*Результативність* роботи бачиться у досягненні чіткої уяви щодо першочергових практичних кроків, які має зреалізувати освітянський менеджмент у єдності із громадянським суспільством, просуваючись в напрямку ефективного організаційного та економічного управління вищою освітою.

*Наукова новизна* полягає у висвітленні комплексності та конкретизації організаційних, суспільно-економічних, інтелектуальних чинників детермінації процесів інноваційного розвитку вищої освіти, розширенні уявлень про роль особистісного фактору в інноваційних процесах, визначенні низки питань, які потребують подальшого розгляду, виходячи із сучасних суспільно-економічних реалій та перспектив.

*Практична значимість* дослідження бачиться у розкритті взаємообумовленості факторів інноваційного розвитку та окресленні основних орієнтирів освітянського топ-менеджменту щодо напрацювання конкретних заходів, спрямованих на підвищення ефективності організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти.

*Ключові слова:* інновація, вища освіта, організація та управління, компетенція, гуманітаризація.

Політична переорієнтація на західні стандарти життя, особливості сучасного цивілізаційного поступу (інформатизація, глобалізація), євроінтеграційні устремління не залишають сумнівів щодо нагальності освітніх реформ. Постіндустріальний уклад обернувся інформаційним виміром суспільного буття, новою формою інтелектуалізму, за якої цінністю постає сама інновація. Тож на часі приведення змісту вищої освіти, її інноваційного розвитку у відповідність запитам суспільства, викликам постіндустріальної цивілізації, піднесення навчання на рівень світових стандартів.

Проте Україна наразі переживає скрутні часи як в економічному, так і в суспільно-політичному зрізах, що відбилося ускладненням реформування вищої освіти. Тож обговорення теми: «Ефективність

організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти» сьогодні, як ніколи, на часі. Погодьмося, що «в умовах швидкозмінного світу освіта реально стає продуктивною силою і гарантом національної безпеки держави, оскільки соціально-економічний розвиток суспільства усе більше залежить від знань та освіченості кожного громадянина. Основним засобом підвищення ефективності економіки стає людський капітал, зокрема сукупний інтелект та знання людей, їх здатність до інноваційної діяльності, творчій управлінській якості тощо» [2, с. 13].

Дослідження чинників інноваційного розвитку вищої освіти обумовлене високою ефективністю інвестування у інноваційну освіту. Йдеться, зокрема, про університетську освіту, яка є потужним та постійно оновлюваним продуктивним чинником суспільно-економічного розвитку. «Найрозвиненіші країни світу отримують майже 40 відсотків валового національного продукту винятково за рахунок віддачі від інвестування в освітній рівень населення. Інвестиції, спрямовані на розвиток системи освіти, виявляються найефективнішими. Узагальнення 20 різних оцінок окупності витрат на середню освіту засвідчує, що ці величини змінюються в межах від 8 до 20%. За різними підрахунками, у структурі валового національного продукту від 25 до 70% доходу може забезпечуватись за рахунок освіти. Відтак кожна інвестована в освіту одиниця витрат, як правило, дає не менше чотирьох одиниць прибутку, вираженого в грошовій формі» [2, с. 557]. Тож чи можна залишатися байдужим щодо долі вітчизняної освіти? Питання риторичне. Наразі актуальність визначеного нами напрямку дослідження з проблеми забезпечення інноваційного розвитку вищої освіти видається незаперечною. Підтвердженням тому є й той факт, що в різних аспектах проблемою економіки та топ-меджементу освіти опікуються такі видатні вітчизняні вчені як В.Андрущенко, О.Ареф'єва, С.Беляков, Т.Білобровко, І.Грищенко, О.Іншаков, І.Каленюк, Г.Клімова, В.Кремень, В.Крижко, В.Луговий, В.Огнев'юк, В.Олійник, О.Падалка, М.Скиба, Г.Цехмістрова, Л.Яковенко та ін.

Проте багатofакторність та міждисциплінарність інноваційного розвитку вищої освіти, швидкоплинність суспільно-економічних трансформацій, щойно прийнятий закон про вищу освіту та сама бюджетна архітектоніка не залишають надій на одномоментність рішень та вичерпність теми.

Окрім того, аналіз наукової літератури засвідчив істотні розбіжності в баченні самої інновації; не знайшли своєї концептуалізації ключові поняття, які розкривали б інноваційний розвиток. Не знайшло свого чіткого змістовного відображення поняття «інноваційність» і в заломленні на освіту. Наразі завдання заповнити прогалини в

дослідженнях, обумовлених асоціацією України до Євросоюзу, останніми змінами в освітній політиці і визначили тему нашого дослідження.

Відтак за мету нашого статейного дослідження маємо концептуалізацію визначальних чинників інноваційного розвитку, наповнення їх конкретним змістом, висвітлення багатофакторності освітнього менеджменту, взаємообумовленості економічних, соціальних, педагогічних чинників у реформуванні вищої освіти, окреслення шляхів досягнення ефективності організаційно-економічного управління за сучасної бюджетної архітектури.

Об'єктом дослідження є соціально-економічні, організаційні та педагогічні фактори інноваційного розвитку вищої освіти.

За методологічну основу маємо синергетичне бачення суспільного розвитку, організації та управління освітою, а також низку нормативних документів щодо її реформування. Синергетичний підхід дає нам уявлення про реформування освіти як реакцію відкритої системи на виклики постіндустріальної інформатизації, яка проявляється своїми збуреннями на рівні підсистем нестабільністю і нерівноважністю соціальних процесів.

Досягнення означеної мети нами бачиться у висвітленні взаємообумовленості таких складових інноваційного розвитку вищої освіти як економічна, педагогічна та соціальна, але, передусім, звернемося до самого визначення поняття «інновація» в контексті проблеми розвитку освіти.

Сам термін «інновація» походить з латинського «*innovatio*», що означає поновлення, запровадження нового, більш прогресивного. Наразі маємо зазначити, що стосовно концептуалізації терміну «інновація» на сьогодні ще не склалося одностайності у педагогічних та філософських колах. На вдаючись до розлогого висвітлення усіх відомих змістовних визначень терміну «інновація», наведемо, як інтегруюче, визначення, за яким інновація бачиться цілеспрямованою суспільно значимою діяльністю по поліпшенню функціонування, зміни структури з метою підвищення ефективності чи навіть досягнення нового якісного рівня освіти як системи. В контексті теми нашого дослідження йдеться про запровадження комплексу заходів щодо приведення освіти у відповідність до євроінтеграційних запитів суспільства та вимог постіндустріального цивілізаційного укладу. За такого розуміння інноваційного розвитку вищої освіти ми і маємо намір окреслити наше бачення перспективних реформ в таких положеннях:

- забезпечення високої якості професійної підготовки як наскрізного імперативу інноваційного реформування освіти. Незаперечним видається твердження, що освіченість нації є головною

турботою, якою мають перейматися реформатори вищої школи, позаяк загальновідомо, що саме освітою формується майбутнє суспільства. Утім, з прикрістю маємо констатувати, що саме якість освіти останнім часом викликає занепокоєння педагогічної спільноти, змушує замислитися над пошуками шляхів її поліпшення. Перші кроки у цьому напрямку держава уже здійснила, приєднавшись до Болонського процесу, запровадивши кредитно-модульну систему, що забезпечує певну мобільність студентства, можливості навчання за кордоном. Наразі видається за доцільне поглиблення співпраці із Євросоюзом у напрямку модернізації вищої освіти за програмою TEMPUS задля прискореного проведення реформи у сфері вищої освіти, приведення системи оцінювання знань до європейських стандартів;

- створення конкурентного середовища для університетів різних форм власності, зокрема, через оприлюднення рейтингів та систему ліцензування, яка має стати і перепорою знецінення вищої освіти, маргіналізації знань. Таким чином, держава створює рівні умови для конкуренції університетів у залученні інтелектуально обдарованих абітурієнтів, конкуренції дипломів на ринку знань та праці, стимулюючи тим самим інноваційний розвиток вищої освіти. Однак, основним критерієм у визначенні державної підтримки університету має бути об'єктивність оцінюванню якості освіти, наукової діяльності та участь у міжнародних наукових проектах;

- диверсифікація економічних важелів впливу, яка забезпечить вдосконалення функціонування системи вищої освіти та управління інноваційним розвитком, професійної підготовки фахівців. Визначення пріоритетних напрямків фінансування вищої освіти відповідно до потреб динамічного розвитку економіки, високих технологій, підготовки фахівців, які мислять категоріями міжнародної співпраці. Вироблення відповідних пілотних програм по забезпеченню підготовки фахівців за рахунок бюджетної архітектури держави та можливостей залучення позабюджетних фінансових та матеріальних ресурсів. Поєднання освіти, науки та виробництва із залученням значного наукового потенціалу викладацького складу та обдарованих студентів університетів до науково-дослідної роботи за замовленнями держави та приватного бізнесу;

- стимулювання інвестицій -- великим бізнесом, банками, фондами -- у інноваційні проекти з пріоритетних напрямків підготовки фахівців відповідного профілю та рівня знань для їх власних потреб через створення пільгових умов з боку держави. Проте загальна опіка політикою освіти як соціальної цінності має залишатися пріоритетом держави, про що свідчить світова практика: «в Соединенных Штатах сейчас существуют два финансируемых из федерального бюджета

«научно-исследовательских центра политики в области образования»..., на которые возложена обязанность внимательно изучать обстановку. Организация экономического сотрудничества и развития недавно создала в Париже отделение с аналогичными обязанностями» [4, с. 437];

- постійна координація зусиль державних профільних відомств, Національної академії наук, регіональних управлінських структур під контролем та за участю громадянського суспільства для забезпечення комплексності у розв'язанні проблеми інноваційності розвитку вищої освіти. Подолання рудиментів патерналізму, управлінської одноосібності у сфері вибору моделі інноваційного розвитку освіти на користь демократизації, відкритості, широкої участі різнопрофільних фахівців. Визначення чіткої ієрархії управлінських структур та їх відповідальності за практичну реалізацію новітнього закону про вищу освіту та інших нормативних документів стосовно економічного, юридичного, методичного та матеріально-технічного забезпечення освітніх закладів усіх форм власності;

- запозичення досвіду реформування освіти країн розвинутої демократії з урахуванням національних особливостей: економічного рівня розвитку, ментальності, регіональних культурних традицій, стану громадянського суспільства – засобу громадського контролю, що розв'язує ще в зародку суперечності громади, регіонів та держави, -- та перспектив посилення місцевого самоврядування у світлі започаткованого конституційного реформування. Забезпечення практичного супроводу запровадження програм наукової співпраці університетів із міжнародними організаціями досягнення європейських стандартів якості фахової підготовки випускників конкурентоспроможних на ринку знань;

- визнання інтелектуального капіталу та людського фактору в цілому основним ресурсом генерації та впровадження в освітянську практику прогресивних ідей, інноваційних проектів реформування освіти; забезпечення вмотивованості як викладацького складу, так і освітянського менеджменту усіх рівнів на впровадження інноваційних технологій освіти -- через поліпшення матеріального становища, соціальних умов, піднесення рейтингу зайнятості у сфері освіти, створення моральних стимулів та інших заохочувальних заходів. Зокрема, варто поставити матеріальне благополуччя викладача в залежність не від кількості академічних годин, а від якості викладання, успішності студентів, наукових здобутків -- власних та студентів. У перспективі такі заходи здатні подолати латентний супротив інноваціям, консерватизм мислення та піднести рейтинг освіти в системі ціннісних орієнтацій суспільства;

• орієнтація на особистісне духовне становлення студента, формування ціннісних орієнтацій та внутрішньої мотивації на фахові компетенції. Адже сучасні виклики, з якими стикається нація, вимагають випускників широкого кругозору, інноваційно мислячих, технологічно озброєних. «Технологии будущего не нужны миллионы малограмотных людей... -- ей нужны те, кто способен к критическому суждению, кто может сориентироваться в новых условиях, кто быстро определяет новые связи в стремительно меняющейся действительности...» [4, с. 436].

Наразі з усією гостротою постає питання переорієнтації фахової підготовки випускника із традиційного навчання як кількісного накопичення знань на формування компетенцій, з процесу на результат у діяльнісному вимірі. Постіндустріальна цивілізація з усією очевидністю показала згубний характер для самого існування людства монопольного панування в освіті раціофундаменталізму. У зв'язку з цим і визріла потреба спрямування розвитку освіти в гуманістичне русло, на людиновимірність наукових здобутків. Звернення до гуманітаризації освіти означає не лише подолання імперативів модернізму, а й забезпечення самого виживання людства. Гуманітаризація як інноваційний напрямок розвитку освіти характеризується не лише кількісним виразом годин на соціально-гуманітарні дисципліни, а й становленням нового типу раціональності, збагаченням методології, гуманізацією природничих та технічних знань. В практичній площині реформування освіти гуманізація знань, подолання сцієнтизму мислення досягається компетентнісним підходом до формування особистості професіонала.

Розлогу характеристику компетенції наводить В.Маслов. «Компетентність – це система теоретико-методологічних, нормативних положень, наукових знань, технологічних умінь, об'єктивно необхідних особистості для виконання посадово-функціональних обов'язків, а також відповідні моральні й психологічні якості» [3, с. 11]. Як бачимо, компетентність передбачає духовне становлення особистості, здатність до осмислення дійсності в категоріях «інтелектуальної гідності та етичної цінності істини» (С.Кримський).

Компетентнісний підхід, який актуалізувався в освітніх технологіях за умов демократизації освіти, проявляється у тому, що підготовка спеціаліста, магістра є результатом багатовекторності навчального процесу як єдності навчання -- набуття знань -- із формуванням умінь, ціннісних орієнтацій, практичних навичок, громадянських якостей особистості. Йдеться про запровадження освітніх технологій, які б поєднували когнітивну складову із формуванням соціальності особистості, ціннісних орієнтацій на

професійну та громадянську активність. Постіндустріальне суспільство утворює нову реальність із різноманітними технологіями, в тому числі і соціальними, тож сучасний випускник університету незалежно від фаху має адекватно осмислювати себе в цій новій реальності.

Звісно, провідною компетенцією має стати професійне становлення випускника: уміння самостійно підвищувати власну кваліфікацію, фахово приймати рішення та нести за них відповідальність, аналізувати проблеми та ситуативно виявляти ініціативу щодо їх розв'язання, бачити перспективу соціально-економічного розвитку. Проте не менш важливою педагогічною складовою інноваційного розвитку освіти є формування громадянських компетенцій особистості. Демократичний шлях розвитку – це шлях становлення громадянського суспільства. Наразі освіта здійснює роль каталізатора становлення громадянського суспільства.

Європейський досвід 90-х років в подоланні кризових явищ в освіті, приведення її у відповідність до вимог глобалізаційних процесів – геополітичних, соціальних, економічних, культурних – свідчить, що провідне місце у реформах посіла демократична громадянська освіта (Education for Democratic Citizenship -- EDC). За підтримки Ради Європи демократична громадянська освіта освітньою стратегією країн-членів Євросоюзу стало формування компетенцій, необхідних для активної участі у громадянському суспільстві. Асоціативне членство України у Євросоюзі зобов'язує національну вищу освіту орієнтуватися на формування особистості на цінностях демократії – верховенства права, нетерпимості до насильства, ксенофобії, націоналізму, полікультурності, ідеологічної та релігійної толерантності – цінностей, необхідних для становлення громадянського суспільства. Наразі українська вища школа має усі можливості використати рекомендації, теоретико-методичні напрацювання та досвід країн-членів Ради Європи з підготовки координаторів із громадянської освіти. Задля цього стратегія інноваційного розвитку освіти має передбачити імплантацію за зразком пострадянських країн Східної Європи у програму вищої освіти предмету «соціальні технології» -- синтез суспільно-політичних, економічних правових знань. Соціальні технології охоплюють широке коло технологій: адміністративні, економічні, фінансові, public relations тощо. В українських реаліях, окрім зазначеного, акцент має ставитись на новітню історію України, її конституцію, щоб сформувати національно свідомого будівничого громадянського суспільства.

Окремим рядком маємо відзначити лінгвокультурну компетенцію - знання іноземної мови як засобу отримання грантів на навчання, науково-дослідну роботу тощо. Знання іноземних мов, зокрема домінуючої в глобалізованому світі – англійської, розкривають

можливості повного використання інформаційно-комунікативних технологій, можливостей зарубіжного навчання, праці, співпраці у галузі освіти, науки, економіки, політики, культури, а, назагал, піднесення професійного рівня випускника. Тож цілком закономірно, що 2016 рік президент оголосив роком вивчення англійської мови.

Не можна оминати увагою і такий напрямок компетентнісного підходу як фахова підготовка до інформатизації суспільства; постіндустріальне суспільство висуває на передній план інформацію як продуктивну силу. Наразі фахове володіння сучасними інформаційно-комунікативними технологіями є незаперечною компетенцією сучасного студента. Інтернет-форуми, міжнародні інтернет-конференції та й просто міжособистісні спілкування окрім професійного становлення особистості становлять потужний чинник генерації інноваційних ідей соціалізації особистості. Погодьмося, що «распространение технологических инноваций - компьютерных, интернетовских и телекоммуникационных -- влечет изменения, сопоставимые с социальными революциями. Новая социальность, новые типы сообществ и принципы кооперации между людьми создаются сегодня с использованием новых технологических возможностей» [1, с.9], -- зазначає В. Колпаков.

Насамкінець маємо відзначити як перепону на шляху інноваційного просування вищої освіти незкоординованість дій відповідальних відомств, відсутність дієвого центру, який би об'єднував зусилля різних структур у русло стратегії інноваційного розвитку освіти. За такої неузгодженості навіть значні фінансові вливання в освіту та її науково-технічну модернізацію не дадуть бажаного приросту інтелектуального капіталу, а значить і економічного потенціалу. Стоїть завдання створення адхократичних, здатних до швидкої мобілізації зусиль структур задля розв'язання ситуативних проблем.

Тож ще належить вибудувати ієрархічно збалансовану систему проектування та координації дій щодо проектування та впровадження інновацій у систему вищої освіти. Дієвим регулятивом, важелем впливу на центральні та регіональні відомства має стати збалансована політика управління та фінансування відомств у залежності від їх фахово-функціонального супроводу та ефективності управління інноваційними процесами. Інноваційне реформування освіти потребує і реформованої економіки, нового економічного мислення. Зрештою, українська політична еліта має бути свідомою того, що міжнародний авторитет держави визначається станом освіти, освіченістю громадян. Наразі економічні важелі -- дієвий регулятив реформування освіти -- мають залишатися державною прерогативою та панівною домінантою в бюджетній архітектоніці. Згадаймо, Е.Тоффлер у своїй праці «Шок



будущого» ставив розвиток освіти у рівень стратегії виживання, тож беззастережно віддати управлінські важелі на відкуп комерційним чи регіональним громадським структурам було б необачно.

Підсумовуючи, маємо зазначити, що проблема інноваційного розвитку освіти є комплексною і охоплює широке коло економічних, політичних, соціальних, педагогічних та особистісних проявів. Постіндустріальний цивілізаційний поступ обернувся ликом загострення суперечностей між станом освіти та масштабними соціально-економічними та політичними випробуваннями ринкової економіки. Тож, наскільки освіта стане дієвим чинником «інтелектуалізації економіки», продуктивною силою в становленні України як розвинутої європейської держави, залежить від ефективності економічного механізму управління інноваційними процесами в самій освіті. Розв'язання проблем ефективності інноваційного розвитку вищої освіти лежить у площині узгодження державного та громадянського впливу, урахування усієї багатофакторності інноваційних процесів у освіті.

Проте бажаного впливу на розвиток освіти економічні важелі набувають постільки, оскільки є готовність, зрілість суб'єктивного фактору -- вмотивованість усіх суб'єктів управління. Лише системний підхід до розв'язання проблеми організації і управління вищою освітою дає надію на просування по шляху безперервного розвитку інноваційного потенціалу освіти: матеріального та морального стимулювання генерації нових проектів інтенсивного розвитку соціального та економічного розвитку, мобільності в реагуванні на запити суспільства. Досвід європейських країн дає нам зразки широкого залучення як державного, так і неформального сектору як альтернативної інституції до організаційно-економічного управління освітою. Стимулювання інноваційного розвитку вищої освіти розв'язує чи не найзначимішу проблему розвитку суспільства, -- чи Україна посяде гідне місце у співдружності європейських країн, чи залишиться на узбіччі. Тож розвиток освіти має відбуватися випереджаючими темпами щодо економічного та політичного поступу та здійснювати прогножуючу роль щодо можливих глобальних викликів.

Багатоаспектність проблеми та швидкоплинність суспільно-економічних перетворень не залишають місця для вичерпного висвітлення проблеми інноваційного розвитку освіти. Цивілізаційний розвиток безупинний. Економічна детермінація суспільного розвитку породжує зростання загроз для людства за кожного чергового технологічного укладу. «И чем стремительнее скорость перемен, -- пишет Е.Тоффлер, -- тем больше внимания нужно уделять распознаванию модели будущих событий» [4, с.436]. Передбачити та

упередити можливі загрози і покликаний освітянський менеджмент, генеруючи та впроваджуючи інноваційні ідеї, технології. Проте, з якими викликами зіткнеться суспільство навіть у недалекому майбутньому, важко передбачити. Тож перспективність обраної теми дослідження є очевидною як в корекції напрацьованих рекомендацій, так і в подальшому поглибленні дослідження теми інноваційного розвитку освіти.

### Список використаних джерел

1. Колпаков В. Социальные технологии в прошлом и настоящем // Вопросы философии. – 2013. -- №9, -- С.8-9.
2. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.
3. Позняк С. Дослідження громадянської освіти у країнах-членах Ради Європи // Шлях освіти №1, 2005. -- С.20-25.
4. Тоффлер Э. Шок будущего / Э.Тоффлер; пер. с англ. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.

## ПРИОРИТЕТЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.

СТЕЖКО Ю.Г.

**Целью** нашего статейного исследования есть концептуализация определяющих факторов инновационного развития, наполнение их конкретным содержанием, освещение многофакторности образовательного менеджмента, взаимообусловленности экономических, социальных, педагогических факторов в реформировании высшего образования, определение путей обеспечения эффективности организационно-экономического управления при современной бюджетной архитектонике.

Основными **методами** исследования являются статистический анализ, методы аналогии, единства исторического и логического, восхождения от абстрактного к конкретному в преломлении на отечественные и зарубежные социальные, экономические и педагогические научно-практические достижения.

**Результативность** работы видится в достижении четкого представления о первоочередных практических шагах, которые предстоит реализовать образовательному менеджменту вместе с гражданским обществом в направлении эффективного организационного и экономического управления высшим образованием.

**Научная новизна** заключается в освещении комплексности и конкретизации организационных, общественно-экономических,

интеллектуальных факторов детерминации процессов инновационного развития высшего образования, расширении представлений о роли личностного фактора в инновационных процессах, определении ряда вопросов, требующих дальнейшего рассмотрения, исходя из современных общественно-экономических реалий и перспектив.

**Практическая значимость** исследования видится в раскрытии взаимообусловленности факторов инновационного развития и определении основных ориентиров образовательного топ-менеджмента по наработке конкретных мероприятий, направленных на повышение эффективности организационно-экономического механизма инновационного развития высшего образования.

**Ключевые слова:** *инновация, высшее образование, организация и управление, компетенция, гуманитаризация.*

## **PRIORITIES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT IN UNIVERSITY EDUCATION**

STEZHKO Yu.

A **purpose** of our research is the formation a system which determines factors of innovative development. Lighting a multiple of educational management to enhance an effectiveness of organizational and economic management of higher education in the current fiscal architectonics.

The main **methods** of research are statistical analysis, methods of analogy, a unity of the historical and logical renaissance from the abstract to the concrete as they relate to the domestic and foreign social, economic and educational scientific and practical achievements.

**Finding** of work is seen in the identification of priority practical steps which must be implemented by educational management, together with the civil society towards the effective organizational and economic management of higher education.

**Originality** is to highlight the complexity and specificity of organizational, socio-economic, intellectual factors of determination of innovative development of higher education, an expanded of a view about a value of the personal factor in the innovation processes.

**The practical value** of the research is seen in the disclosure of the interdependence of factors of innovative development and a definition of the basic ways of the educational top-management grounded on the experience of specific events which directed to improve the efficiency of the organizational and economic mechanism of innovative development of higher education.

**Keywords:** *innovation, higher education, organization and management, competence, humanization.*